

JEAN DES CARS

REGINA
ELISABETA A II-A

Traducere din limba franceză de Diana Morărașu

CORINT
BOOKS
—2019—

INTRODUCERE

O REGINĂ FĂRĂ EGAL

Luni, 25 decembrie 2017, ora 20. Pentru mesajul tradițional de Crăciun înregistrat în biroul său din Palatul Buckingham (singurul dintre discursurile sale care nu are nevoie de consimțământul guvernului), suverana, așezată în fața unui brad de Crăciun, apare îmbrăcată într-o rochie ivoar, brodată cu aur și argint, purtând o broșă cu diamante în formă de stea. Pe biroul ei se află câteva fotografii: una, în alb-negru, făcută la căsătoria prințesei moștenitoare cu prințul Philip, în 1947; o alta, color, o înfățișează pe regină și pe soțul ei, 70 de ani mai târziu. Sunt și portretele ultimilor ei strănepoți, George și Charlotte, Louis nefiind născut la această dată. Imagini ale fericirii din trecut și din prezent, cu speranțe pentru viitor. Realizatorul zăbovește asupra acestor imagini, în timp ce regina vorbește. Ea evocă prima ei intervenție televizată în direct, la un Crăciun de acum mai bine de 60 de ani, când camera era mai mare decât ecranul cu imagini mici, în alb și negru; o modalitate de a spune că suverana, rămânând aceeași, s-a schimbat la fel de mult ca tehnologia. Cu un real talent, ea a însoțit aceste evoluții și metamorfoze, astfel încât „să se schimbe totul pentru ca să nu se schimbe nimic”.

În seara aceasta de Crăciun, vorbind ceva mai lent decât de obicei, Elisabeta a II-a, 91 ani, aduce un dublu omagiu. Primul este pentru victimele atentatelor de la Londra și de la Manchester, „ale căror personalități excepționale au dăinuit, luminoase, dincolo de atacurile îngrozitoare” care au îndoliat Regatul Unit în martie, mai și iunie 2017, lăsând în urmă, în total, 35 de morți și 116 răniți.

În 25 decembrie 2017, la Palatul Buckingham, în biroul său care datează din 1844, regina adaugă o notă personală tradiționalelor urări televizate de Crăciun: după ce a elogiat memoria victimelor atentatelor teroriste care au îndoliat Regatul Unit, ea aduce un omagiu prințului Philip, care s-a retras din viața oficială.

Apoi, într-o notă mai personală, regina are cuvinte afectuoase pentru soțul ei în vârstă de 96 de ani, amintind că, în urmă cu mai puțin de-o lună, cuplul lor a celebrat nunta de platină: „Prințul Philip a decis că e vremea să încetinească puțin ritmul dat fiind că – după cum a spus el însuși în foarte puține cuvinte – și-a făcut datoria. Dar eu știu că susținerea și inegalabilul lui simț al umorului vor rămâne la fel de puternice ca întotdeauna.” Prin aceste câteva cuvinte de ordin privat care nu i se potrivesc deloc, Elisabeta a II-a a vorbit, fie și o singură dată, despre ea însăși. Definitiv pensionatul Philip de Edinburgh rămâne dragostea vieții ei, numai pe el l-a iubit. Este ultimul ei meterez în fața

preocupărilor unui șef de stat supus rezervei constituționale obligatorii. În calitate de „guvern al Majestății Sale”, Cabinetul decide în numele ei, după ce ea și-a exprimat opinia în fața prim-ministrului. E nevoie de un puternic autocontrol pentru a rămâne politic „mută”. În afară de soțul ei și de viața de familie, singura pasiune mărturisită a reginei este cea pentru cai, domeniu în care este o expertă necontestată și incontestabilă. Prima dată a urcat în șa pe un ponei Shetland, Peggy, un dar de la bunicul ei, regele George al V-lea, la cea de-a patra aniversare, în 1930.

Acuzată adesea că e lipsită de inimă din cauza ținutei rezervate obligatorii, de această dată regina a îmbinat în mesajul ei de Crăciun compasiunea față de populația lovită de terorism și viața privată. Tonul grav a fost urmat de un zâmbet radios. Monarh domnitor de 65 de ani și la vârsta cea mai înaintată (un dublu record în istoria monarhiei britanice), Elisabeta a II-a continuă să uimească o lume întreagă, aceeași lume care fără ea ar fi destabilizată, desfigurată și orfană. Căci ea este farul, reperul acesteia. Ea este Regina, fără nicio altă adăugire. În Europa, omoloaga ei, Margareta a II-a a Danemarcei, domnește din 15 ianuarie 1972 (în jur de 46 ani). Aceste două femei remarcabile și foarte iubite sunt singurele regine care au statutul de șef de stat, dar, din rațiuni evidente, Elisabeta a II-a este cu adevărat mitică între suveranele Europei monarhice și, fără îndoială, în lume. Longevitatea excepțională a domniei sale îi conferă o legitimitate inedită; suverana este un simbol. Ca în fiecare an, în acest Crăciun 2017 ea a mers împreună cu familia și apropiații la Sandringham, proprietatea sa privată din comitatul Norfolk, în estul Angliei. Ritualul a cunoscut, totuși, o noutate: Meghan Markle, care avea să se căsătorească cu prințul Harry la 19 mai 2018 la Windsor, s-a alăturat familiei regale la invitația suveranei. O adevărată înscăunare, un privilegiu de care nici prințesa de Wales, nici ducesa de Cambridge nu s-au bucurat înainte de căsătorie. Regina a anunțat vestea în alocuțiunea ei, categoric neobișnuită, spunând: „Sunt nerăbdătoare să primesc anul următor noi membri în

familie”, un mod de a spune că se bucură de fericirea celui de-al doilea fiu al lui Charles care, se spune, a fost cel mai afectat de moartea mamei sale, dar și de a saluta așteptata naștere a celui de-al treilea copil al lui William și Kate, fără a uita de căsătoria lui Eugenie de York, fiica prințului Andrew și a lui Sarah Ferguson, anunțată în toamna lui 2018.

În dimineața zilei de 25 decembrie, în timp ce familia Windsor se îndrepta spre biserica Sf. Maria Magdalena, Meghan, îmbrăcată călduros cu un mantou bej, a făcut o reverență aproape perfectă în fața reginei. Anul precedent, Majestatea Sa, victimă a unei „răceli serioase”, nu a asistat la slujbă pentru prima dată de la urcarea pe tron. Prin urmare au existat îngrijorări cât se poate de legitime pentru această absență. În acest an 2017, chiar dacă Elisabeta a II-a a ales un mantou de un portocaliu aprins – se știe, ea trebuie să iasă permanent în evidență din mulțime – locuitorii din împrejurimile domeniului Sandringham, veniți în număr mare pentru această ocazie, voiau s-o zărească mai ales pe logodnica prințului Harry. Pentru prima dată cele două cupluri, mergând unul lângă altul – ducele și ducesa de Cambridge și viitorii miri din 19 mai 2018 –, au fost imortalizate într-o fotografie. „O zi fantastică”, va declara Harry la BBC, referindu-se la primirea rezervată viitoarei sale soții. A doua zi, pentru a face pe plac ecologistei Meghan, prințul a renunțat la tradiționala vânatoare regală. La puding, însă, nu a renunțat nimeni... Iar Meghan va ține seama că regina a rugat-o să nu stea lipită de telefonul mobil în prezența sa. În numele respectului și al politetii, urgențele vor trebui să aștepte.

Cu toate că Elisabeta a II-a este cea mai celebră femeie din lume, ea rămâne, probabil, și cel mai puțin cunoscută, adică cel mai puțin previzibilă prin capacitatea ei de imersiune discretă în modele trecătoare, rămânând însă aceeași. Din 1952 încoace, și-a uimit întotdeauna contemporanii. Universul ar fi de neconceput fără ea, fără inevitabilele ei pălării, fără zâmbetul ei formal și modul discret în care bate ritmul cu piciorul drept când defilează fanfara în fața ei, mereu stând în picioare, fără

urme de oboseală ori plictiseală vizibile. Suverana domnește asupra timpului într-atât de deplin, încât aniversarea ei este celebrată de două ori, oficial și privat. Născută fiind pe 21 aprilie 1926, zodia Taurului conform astrologiei, în fiecare an la această dată, înaintea unei cine în familie în apartamentele private, se trag salve de tun la Turnul Londrei și în Parcul Windsor, urmate de tradiționalele focuri de artificii. Dar numai la începutul lui iunie (pe 10 în 2017, pe 9 în 2018) se desfășoară impunătoarea ceremonie numită „Trooping the Colour”, deopotrivă aniversară și sărbătoare națională ce marchează omagiul public adus reginei. Multă vreme aceasta, călare și în uniformă de colonel, a trecut în revistă trupele înaintea unei impecabile parade a gărzii călare de la Palatul Buckingham până la bulevardul The Mall, pe marea arteră deschisă din perioada dinastiei Stuart și alee de onoare care ajunge până la Arca Amiralității. Elisabeta a II-a a fost singura femeie șef de stat din secolul al XX-lea care executa un salut militar și asista la acest ritual încheiat cu o paradă aeriană și, la prânz, cu salve de artilerie trase în Hyde Park. O tradiție grandioasă, la care regina și soțul său asistă de câțiva ani în mașină.

Regina este imuabilă, în afara modei, în afara politicii. Deopotrivă deasupra și în afara politicii, ea nu trebuie să-și exprime părerile sau preferințele. Ea trebuie să își țină uniți laolaltă toți supușii și, mai ales, să nu contrarieze pe nimeni. Dar regina este foarte conștiincioasă, întotdeauna a fost. Ne putem imagina povara secretelor de stat pe care Elisabeta a II-a o poartă în tăcere, împărtășită numai cu locatarul din Downing Street 10. Trebuie să amintim că, în 1966, când s-a născut David Cameron pe care îl va face, 43 de ani mai târziu, cel mai tânăr prim-ministru al său, regina domnea deja de 14 ani. De la începutul lui 2018, Theresa May este cel de-al 13-lea său șef de guvern (a doua femeie după Margaret Thatcher) pe care îl primește în fiecare marți la ora 18, cu excepția urgențelor, pentru a lămuri afacerile de stat ale căror dosare le studiază cu o conștiință profesională care îl stupefia pe Churchill și pe care până și Margaret Thatcher a

fost nevoită să o recunoască. Cu dificila problemă a Brexitului și cu o opinie publică divizată, șocată chiar, ne putem închipui îngrijorarea secretă a reginei. Ea a cunoscut totul, a trăit totul, foarte grave crize politice, familiare și internaționale, ajungând chiar să descopere, în anii 1960, că agenții sovietici s-au infiltrat până și printre interlocutorii săi în persoana lui Sir Anthony Blunt, custodele colecțiilor personale de pictură ale suveranei, în jur de 7 000 de tablouri. O mare realizare a Moscovei!

La puțin timp după votul favorabil Brexitului, regina, care a cunoscut 10 președinți ai Republicii Franceze, a spus la 23 iunie 2016: „Eu sunt tot aici...” Patru cuvinte de o densitate excepțională! *No comment...*

Dar suntem îndreptățiți să credem că, deși Elisabeta a II-a nu are dreptul să intervină în dezbaterile publice, aura sa și voința de a apăra moștenirea Coroanei vor juca un rol considerabil. Din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, suveranul britanic dispune de trei prerogative: de a fi informat, de a fi consultat, de a fi avertizat. La fel ca străbuna sa, Victoria, a cărei stră-strănepoată este, regina nu ezită să își exercite drepturile constituționale. Or, dacă Brexitul divizează profund Regatul Unit, monarhia rămâne un simbol al unității și o instituție apreciată de marea majoritate a populației.

Deși Coroana a pierdut multe dintre bijuteriile ei odată cu destrămarea imperiului, în 2018 Elisabeta a II-a este în continuare șefă peste cele 16 state monarhice membre Commonwealth, printre care Jamaica și exoticele insule Solomon, dar și Australia și Canada, ea fiind probabil ultimul monarh din această tradiție politică moștenită din epoca dominiilor, succesoare ale coloniilor¹.

De opt ori bunică, de mai multe ori străbunică în 2018, regina a fost urmată sau precedată de cel puțin 62 de câini, dintre care 53 corgi, rasa

¹ Asociație voluntară, Commonwealth cuprinde, în 2018, în afara celor 16 regate al căror șef de stat este regina Elisabeta a II-a, 31 de republici și 5 state monarhice care au în fruntea lor un suveran local, cum ar fi Malaysia sau Brunei.

Pe 19 aprilie 2018, în sala de bal a Palatului Buckingham, Elisabeta a II-a rostește discursul de deschidere a întrunirii șefilor de guvern ai țărilor din Commonwealth, a cărui președintă este.

ei favorită, și pariază în continuare la cursele hipice, așa cum a făcut chiar în ziua încoronării sale, pe 2 iunie 1953: calul ei a ajuns al doilea, ea a pierdut, dar... și-a consolat telefonic jocheul! În 26 octombrie 1965, a decorat formația Beatles și, 53 de ani mai târziu, de Anul Nou, l-a decorat încă o dată pe fostul baterist al formației, Ringo Star, unul dintre cei 1 123 de britanici recompensați astfel „pentru serviciile aduse”. Între aceste două date, vreme de mai bine de jumătate de veac, regina a onorat *swinging London* care a produs o adevărată revoluție muzicală planetară, apoi a inaugurat ea însăși portalul web al Palatului Buckingham și a prezidat, în Scoția, în aplauze, repunerea în circulație a unei locomotive

Regina a fost mereu interesată de viitor: pe 23 februarie 2016, la vârsta de 90 de ani, a vizitat la Londra imensul șantier al unei noi linii de metrou care, din 2019, se va numi „Elizabeth Line”.

cu aburi și a unui tren turistic pe o linie inaugurată de stră-străbunica ei, Victoria. A doua domnie elisabetană continuă să surprindă, regina întruchipând cele mai uimitoare întâlniri între epoci. Pragmatică, ea a știut să acompanieze, cu talent, evoluțiile sociale și societale, unindu-se cu prezentul, fără a-l preceda. De pildă, la urcarea pe tron, nu primea persoanele divorțate. Astăzi, cu asemenea coduri, probabil că nu ar mai primi mare parte din propria familie... Dar cel mai surprinzător este geniul reginei de a uimi mulțimile. În opoziție cu o reflecție asupra a ceea ce unii ar considera crepusculul domniei sale, Elisabeta a II-a insistă asupra viitorului. Astfel, pe 23 februarie 2016, Majestatea Sa a vizitat plină de grație șantierul noii linii de metrou londonez care va lega de la est la vest City de aeroportul Heathrow și care, din 2019, va transporta

200 de milioane de pasageri pe an. Suverana, încântată, a luat un ascensor de serviciu și a coborât la 28 de metri adâncime, în stația Bond Street. S-a întâlnit acolo cu muncitorii, a schimbat o strângere de mână cu ei. A existat și un impact cromatic: regina era în mov, inclusiv pălăria, iar echipele de lucrători în portocaliu! Elisabeta a II-a a dezvelit logoul viitoarei linii, numite „Elizabeth Line”, de culoare mov, desigur. Primarul Londrei, teatralul Boris Johnson, a declarat că „asigurând o ameliorare radicală a transportului public al capitalei, «Elizabeth Line» va aduce un omagiu durabil monarhului nostru”.

În fiecare zi, indiferent unde se află, suverana primește faimoasele „boxes”, acele cutii din piele roșie, cu monograma ei, care conțin debaterile din Parlament, rapoarte confidențiale și notele secrete ale guvernului (pe care trebuie să le studieze pentru a le discuta mai apoi cu prim-ministrul); în schimb, Elisabetei a II-a îi place să trimită sms-uri criptate nepoților ei. Este perfect adaptată lumii actuale.

Regina este cea mai celebră dintre cei „fără acte”, ea neavând niciun act de identitate; este și singura persoană din regat autorizată să conducă fără permis, conducând adesea prea repede, dar cu mare plăcere, pe drumurile forestiere scoțiene, la volanul unui Land Rover, în vreme ce limuzina ei Bentley din 2002 nu depășește 14 km/h viteza de paradă. A făcut mai bine de 1 000 de vizite oficiale în peste 100 de țări, dintre care 6 numai în Franța, pe care o îndrăgește în mod deosebit, spunând public la Élysée, unde a fost primită de Jacques Chirac, și într-o franceză excelentă pe care a învățat-o din copilărie: „Trăiască diferența!” Ea este președinta sau patronează 626 de opere de caritate, civile și militare. În 2014, când Majestatea Sa și-a deschis propriul cont de Twitter, a avut aproape instantaneu 2 milioane de urmăritori. Marea ei forță a fost aceea că a știut să se adapteze fără să se renege pe sine; cu ea, monarhia s-a reinventat permanent. A știut să transforme o putere aparentă într-o influență reală.

O · A · C

B · O

1

REGELE A MURIT, TRĂIASCĂ REGINA!

La 7 februarie 1952, prințesa moștenitoare coboară din avionul care a adus-o din Kenya la Londra. Tatăl ei, regele George al VI-lea, murise în ajun. Cea pe care el o alinta Lilibet a devenit regina Elisabeta a II-a. Prim-ministrul Winston Churchill o întâmpină. De acum înainte, în public, prințul Philip va trebui să meargă în spatele suveranei.

Elisabeta a aflat că va deveni regină pe când se afla într-un copac! Un arbore spectaculos, un smochin uriaș din Kenya, în jurul căruia a fost amenajat Treetops Lodge, nu departe de reședința de la Sagana Lodge, în care era cazată prințesa moștenitoare când a fost informată de decesul tatălui ei, în dimineața zilei de 6 februarie 1952. În conacul de la Sandringham, unde se născuse cu 57 de ani în urmă, la mii de kilometri de căldura africană, regele George al VI-lea a fost găsit mort în pat de către valetul care îi aducea obișnuitul ceai matinal, la ora 7.30. BBC nu va difuza știrea decât la 11.15.

Elisabeta, prințesa moștenitoare, și soțul său, ducele de Edinburgh, în grădina Sagana Lodge, în Kenya, la începutul lui februarie 1952. În această reședință din inima pădurii tropicale, prințul Philip a fost informat de decesul socrului său. El este cel care și-a asumat sarcina de a da vestea cea tristă soției sale, fiica cea mare a regelui.

În 31 ianuarie 1952, pe aeroportul din Londra, regele George al VI-lea a făcut multă vreme cu mâna fiicei sale, Elisabeta, și soțului ei, Philip, care zburau spre Kenya. Deși slăbit, monarhul a dorit să o conducă pe prințesa moștenitoare, poate dintr-o presimțire. Se vedeau pentru ultima oară. Peste șase zile, curajosul rege se stingea.

Conform comunicatului oficial, Majestatea Sa a murit în somn, cauza fiind un cancer pulmonar. I se scosese un plămân într-o sală de operații improvizată la Palatul Buckingham, pentru a nu speria populația. Mare fumător, suveranul a fost epuizat de o muncă chinuitoare. Bertie, care la încoronare a luat numele de George al VI-lea, nu ar fi trebuit să domnească. El a fost constrâns să lupte dintru început, mai întâi cu dificultățile sale de vorbire, apoi a trebuit să înfrunte abdicarea scandalosă și traumatizantă din 10 decembrie 1936 a fratelui său, Eduard al VIII-lea, care, după această dată, nu a mai fost decât superficialul, dar mereu stânenitorul și vindicativul duce de Windsor. După aceea, în timpul războiului, monarhul a luptat lucrând zi și noapte, îndeplinindu-și misiunea fără să se cointească, uneori la limita rolului său constituțional, opunându-se furiei hitleriste care visa să invadeze insolentul „Albion” care rezista, dar, după amenințările inamicului, va fi distrus precum Cartagina... Iar după încheierea păcii, George al VI-lea a întruchipat o țară victorioasă, eroică, dar economic distrusă, într-o perioadă postbelică plină de restricții și de mândrie națională.

Din ce motiv fiica sa cea mare și soțul ei se aflau atât de departe de Londra, în Kenya, în acel 6 februarie 1952? Pentru o călătorie mult mai lungă, până în Rhodesia, apoi în Australia și în Noua Zeelandă, un periplu pe pământurile Coroanei la care regele George al VI-lea a trebuit să renunțe cu patru ani în urmă. Regele, care cu o săptămână în urmă, la 30 ianuarie, a fost văzut în familie la celebrul teatru regal Drury Lane din Covent Garden pentru a aplauda comedia muzicală *South Pacific*, a liniștit astfel opinia publică, iar doctorii lui se declarau încrezători. Spectatorii s-au ridicat în picioare și au cântat *God Save the King*. În realitate, suveranul – după cum va dezvălui premierul Churchill – „știa că nu mai avea mult de trăit”. De aceea, într-un gest excepțional, regele și-a însoțit fiica și ginerele la aeroport. George al VI-lea, tras la față, a fost văzut ridicând

brațul și fluturând îndelung mâna dreaptă când cuplul urca în avion. Nu era un la revedere, ci un adio. A avut și Elisabeta o presimțire? Ea a plecat îngrijorată în al treilea ei periplu în calitate de prințesă moștenitoare, după Paris în 1948 și Washington în 1950. Ulterior, asistenta Elisabetei în materie de vestimentație va spune că „nu l-a văzut niciodată pe suveran atât de răvășit la ideea de a se despărți de fiica sa”¹.

În urma unei erori de interpretare, telegrama, codificată sub numele „Hyde Park Corner”, nu a plecat... telegrafistul crezând că era vorba despre o bine cunoscută adresă din Londra! Așadar, mesajul va ajunge la destinatară lui, în Kenya, mai târziu decât era prevăzut. Iar prințul Philip este cel care primește trista misiune de a-și informa soția. El însuși este devastat de eveniment: viața Elisabetei, prin urmare viața lor de cuplu și de familie, va fi complet bulversată. O dinastie domnitoare trebuie să fie mereu pregătită, desigur, dar pentru un cuplu, căsătorit de mai puțin de cinci ani, această fatalitate survine prea devreme. Ducele de Edinburgh se duce la cea a cărei soartă e pecetluită. Elisabeta se află în dormitorul ei, unde se pregătește să petreacă o zi pasionantă în sălbăticie, căci în seara precedentă i s-a promis că în timpul safariului va vedea animale sălbatice. Când află teribila veste, e zguduită de hohote de plâns, dar, foarte disciplinată, se adună repede și se așază la micul birou aflat într-un colț al salonului. Martin Charteris, secretarul particular al celei pe care părinții și familia o numeau Lilibet, observă cât de concentrată e tânăra femeie, care încearcă să își controleze durerea. Viața ei a fost aruncată într-o epocă în întregime nouă, aceea a domniei sale. Tranziția a fost pregătită din adolescență, ca în orice monarhie ereditară. Elisabeta este instruită, iar simțul datoriei prevalează în fața emoției. În clipele tragice ale războiului, tatăl ei o inițiasse în secretele de

¹ John Dean, *H.R.H. Prince Philip, Duke of Edinburgh. A Portrait by His Valet*, Robert Hale Ltd., începutul anilor 1950, citat de Isabelle Rivère, *Elizabeth I, dans l'intimité du règne*, Fayard, 2012.

stat din faimoasele *boxes* din piele roșie, pe care era incrustată în litere de aur mențiunea THE KING. Pentru uzul exclusiv al monarhului (*For your eyes only*) se putea citi pe documentele confidentiale, dar gravitatea situației a autorizat ca tânăra Elisabeta să fie informată (până și Palatul Buckingham a fost bombardat).

LA 6 000 DE KILOMETRI DE LONDRA, LILIBET DEVINE REGINA ELISABETA A II-A

La 26 de ani, prințesa nu ezită nicio clipă: Elisabeta va domni sub prenumele ei, simbol istoric sclipitor al unei epoci de aur a supremației engleze de acum patru veacuri. Un prenume magic, care este al ei:

— De ce să iau un altul? i-a spus ea secretarului personal¹.

Începe o nouă epocă elisabetană. Sub acest nume, fiica lui George al VI-lea semnează mesajele de regrete și scuze către autoritățile australiene și neozelandeze; călătoria ei este anulată. Coroana, Regatul Marii Britanii și al Irlandei de Nord, Commonwealth-ul, coloniile, dominiioanele și milioane de oameni sunt în doliu. Londra, mândra și aglomerata capitală care, deși aproape distrusă, își conserva amprenta imperială, este împietrită. Drapele în bernă, spectacole anulate, ediții speciale ale ziarelor, cu chenare negre și manșete cu „*God Save the Queen*”, zeci de mii de telegrame și scrisori trimise către Palatul Buckingham: toate exprimă durerea populară de a fi pierdut un rege model care a știut să învețe repede și bine, a fost un exemplu de curaj, surprinzându-i uneori chiar și pe politicieni prin calitățile sale de om de stat. George al VI-lea lasă un

¹ În monarhia britanică, suveranul are dreptul să își aleagă prenumele la urcarea pe tron. Astfel, tatăl Elisabetei, Albert („Bertie”), a ales prenumele George, un omagiu adus părintelui său, George al V-lea, pe care și-l luase drept model.

regim stabil, necontestat, iubit și un guvern condus de patru luni de un bărbat al cărui intervenționism politic spectaculos, între eșecuri și izbânzi, durează de peste o jumătate de veac: Winston Churchill. Invincibilul Churchill plânge la moartea regelui, mărturisind apropiaților:

— Am ținut cu adevărat la el. Sfaturile lui erau așa de avizate încât, în situațiile dificile, mă puteam baza întotdeauna pe el.

Sincer tulburat, îl informează pe Anthony Eden, însărcinatul cu afaceri externe și rudă prin alianță – dar pe care nu-l suportă – cu următoarele cuvinte de început:

— Imaginați-vă cel mai rău lucru care ni se putea întâmpla...

A doua zi, moștenitoarea defunctului George al VI-lea părăsește Kenya cu destinația Londra. Prințul Philip este cel care organizează călătoria de întoarcere, lucru foarte complicat, căci nu era prevăzută, iar Elisabeta nu dispune de un avion special. Străbat o porțiune de drum în mașină, apoi zboară cu un aparat de mici dimensiuni până la Entebbe, pe atunci capitala Ugandei, pe țărmul nordic al lacului Victoria. Acolo, o furtună tropicală întârzie decolarea cursei regulate a avionului cu patru motoare al British Overseas Airways Corporation; cum declara pilotul, de vreme ce au „o regină la bord”, nu își pot asuma niciun risc. De la Londra sosesc telegrame una după alta; printre ele, o solicitare de întrunire a Consiliului pentru proclamarea înscăunării noii regine; tronul nu poate rămâne multă vreme vacant. O altă depeșă, semnată de Churchill, afirmă devotamentul guvernului: „Mai presus de toate, Cabinetul așteaptă ordinele Majestății Voastre.”

Elisabeta a părăsit Africa în ținută de excursie, dar s-a schimbat în timpul zborului și la Londra va coborî din avion în haine de doliu, căci rochia neagră era întotdeauna prevăzută în călătorii, în caz că... Zborul este foarte lung. Cuplul s-a instalat în spatele aparatului, într-un fel de cabină improvizată, izolată de restul suitei. Ultimele ore ale unei vieți de familie până atunci normale.

Churchill, „leul”, luptătorul feroce, tunător, dar uneori pudic, în vârstă de 77 ani, îi obligă pe liderii opoziției laburiste, în special pe ternul său rival Clement Attlee, să îl însoțească la aeroport ca să o întâmpine pe noua suverană, Elisabeta a II-a. Domnește o tristețe națională, dincolo de diferențele de opinie. Să fie emoție? Sau viclenia unui politician redutabil? Churchill le răspunde celor care îi vorbesc despre tână regină că nu o cunoaște, că e doar o copilă. De două ori fals. Mai întâi, pentru că Elisabeta are 26 de ani și o cunoaște de când ea avea 2 ani, iar el îi scria lui Clementine, soția sa, căreia îi spunea Clemmie: „Are un aer de autoritate și de sagacitate uimitor pentru un prichindel.”¹

De atunci, a revăzut-o în cursul anilor 1930 și pe 8 mai 1945: Churchill a avut excepționala onoare de a apărea în balconul Palatului Buckingham alături de familia regală, între cuplul suveran și cele două prințese. Pe 20 noiembrie 1947, a fost invitat la nunta Elisabetei și, în mai 1951, moștenitoarea l-a invitat chiar să ia masa împreună înaintea unei curse de cai în care concureau cei mai buni dintre caii lor: calul lui Churchill a avut îndrăzneala să câștige la mustață!

Pe 7 februarie 1952, în calitate de premier de astă dată, cu joben și palton, acest incorigibil fumător și băutor de un lirism prodigios așteaptă, masiv și greoi, în fața pasarelei. E primul din șirul de miniștri în doliu care își țin, toți, pălăriile în mâna stângă. Pe pistă staționează un cortegiu de mașini. Tână regină, aplecată peste umărul doamnei ei de onoare și uitându-se printr-un hublou, i-ar fi șoptit când a zărit pe pistă un Rolls Royce care părea dintr-odată funebru:

— Văd că au adus dricul...

Unchiul Elisabetei, ducele de Gloucester, și cel al lui Philip, lordul Mountbatten, însoțit de soția sa, Edwina, au urcat la bord. Câteva clipe

¹ Citat de Antoine Capet, *Churchill, le dictionnaire*, Perrin, 2018.

Pe 7 februarie 1952, noua regină Elisabeta a II-a, al cărei tată murise în ajun, este întâmpinată la întoarcere de către guvern. Winston Churchill a cerut prezența tuturor membrilor Cabinetului. Regina are 26 de ani, Churchill are 77.

mai târziu, Elisabeta, o siluetă tânără, de înălțime medie (1,63 metri), în mantou neagră, apare în ușa avionului și se oprește puțin „înainte de a coborî puntea care o ducea spre îndatoririle care o așteptau”, va spune Anthony Eden. Nimeni nu bagă de seamă că prințul Philip coboară la ceva vreme după soția sa, desigur. Era cât se poate de firesc.

Se spune că un ofițer a trebuit să îl rețină ca el să aștepte. Și aceasta deoarece de 24 de ore Philip era soțul reginei și se cuvenea să meargă întotdeauna la trei pași în spatele ei. Va trebui să aibă răbdare până va deveni prinț consort, un statut inventat de regina Victoria pentru soțul ei. În public, ca și în privat, Elisabeta va pași în mod obligatoriu în fața lui. Cuplul este trecut în plan secund de protocol, statul trimite în surghiun viața conjugală, iar pe prințul Philip, pe o treaptă inferioară, situație care va fi adesea dificil de suportat de către ducele de Edinburgh. Churchill, vizibil emoționat și nervos, se înclină în fața Elisabetei. Tulburat,

e incapabil să vorbească și îi strânge mâna (căci nu se sărută mâna afară și în niciun caz o mână înmănușată). Regina este copleșită de tristețe și la fel de tăcută ca miniștri care o însoțesc. Mașina o conduce la Clarence House, locuința ei de până atunci, unde Tommy Lascelles, secretarul particular al lui George al VI-lea, o primește respectuos, cu o mapă plină cu documente de semnat. Bunica ei, regina Mary, văduva lui George al V-lea, o așteaptă la Palatul Buckingham, căci, conform lui Sarah Bradford, ea trebuie să fie „prima care îi sărută mâna”¹, ca un supus devotat. Se spune că acest semn spectaculos de respect n-a împiedicat-o pe bătrâna Grannie, în vârstă de 85 de ani, să îi facă nepoatei o observație severă: „Lilibet, fusta ta e prea scurtă pentru o ținută de doliu!”²

ÎN FAȚA CONSILIULUI PRIVAT, FIICA LUI GEORGE AL VI-LEA ESTE RECUNOSCUȚĂ CA SUCCESOARE A TATĂLUI SĂU

A doua zi, pe 8 februarie, la ora 10 dimineața, în fața membrilor Consiliului privat³ întrunit la Palatul St. James – sunt aproape 100 – suverana își rostește declarația de accedere la tron:

Inima mea este atât de plină de emoții, încât nu vă pot spune altceva în acest moment decât că voi munci fără răgaz, așa cum a făcut tatăl meu de-a lungul domniei sale, să susțin un sistem constituțional

¹ Sarah Bradford, *Elizabeth. A Biography of Her Majesty the Queen*, Penguin Books, reeditare 2002.

² John Dean, *op. cit.*

³ *Privy Council*, instituție fondată acum mai bine de o mie de ani, era odinioară foarte puternic, căci sarcina lui era să sfătuiască suveranii. Palatul St. James, ridicat în secolul al XVI-lea în stil Tudor, a fost reședința monarhilor timp de peste un secol. Și astăzi denumirea oficială a Curtii este „Curtea de la St. James”.

de guvernare și să contribui la creșterea fericirii și bunăstării popoarelor mele, răspândite în aproape toată lumea. Știu că, în determinarea mea de a urma luminosul său exemplu de slujire și devotament, voi găsi inspirație în loialitatea și afecțiunea tuturor celor cărora am fost chemată să le devin regină, precum și în sfaturile parlamentarilor lor aleși. Îl rog pe Dumnezeu să mă ajute să mă achit cu demnitate de această grea sarcină care îmi revine atât de timpuriu în viața mea.

Ceremonia, simplă, nu durează mai mult de 20 de minute. La ora 11, într-un balcon al aceluiași palat, Elisabeta a II-a este proclamată oficial, pentru prima dată, „noul suveran prin grația lui Dumnezeu”; heraldii o numesc „prințesa regală” și i se urează „lungi și fericiți ani de domnie”. La sfârșitul acestui anunț care face din ea „regina Regatului Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord și conducătoarea Commonwealth-ului” – cu toate că e numită adesea, mai ales în Franța, și printr-o simplificare eronată, „regina Angliei” – ea este a cincea regină din această istorie complexă, după Maria Tudor, Elisabeta I, Anna Stuart și Victoria, și al 41-lea monarh de la William Cuceritorul, de-a lungul unei succesiuni de nouă dinastii.

Philip nu a părăsit-o; ea a putut plânge în brațele lui, dar în niciun caz în public. În după-amiaza aceleiași zile, când ajunge la conacul Sandringham, o așteaptă două încercări. Prima este aceea de a se închina în fața rămășițelor pământești ale părintelui ei. Trupul neînsuflețit al lui George al VI-lea, îmbălsămat, a fost depus în patul în care a murit. Elisabeta nu are puterea să îl vadă astfel, va păstra imaginea regelui făcându-i îndelung cu mâna la plecarea ei spre Kenya. Cealaltă încercare este întâlnirea cu mama sa, dărâmată, care nu-și putea reține amărăciunea: dacă Eduard al VIII-lea, cumnatul ei, nu ar fi abdicat, soțul ei ar fi fost încă în viață...

Omagiul popular este impresionant: timp de trei zile, 300 000 de persoane se perindă prin fața catafalcului depus în Westminster Hall.

Timp de trei zile, 300 000 de persoane trec prin fața sicriului lui George al VI-lea din Westminster Hall. Cortegiul funerar, salutat de o mulțime emoționată, va avea nevoie de trei ore pentru a ajunge la gara Paddington. Funerariile au loc la Windsor, pe 15 februarie 1952. Cu toate că defunctul rege nu mai era împărat al Indiilor, la ceremonie sunt prezenți reprezentanți ai Indiei și Pakistanului.

Funeraliile au loc la Windsor, pe 15 februarie. Vincent Auriol, primul președinte al celei de-a IV-a Republici Franceze, participă și el, alături de un cortegiu de șefi de stat și de guvern și capete încoronate. Când a pătruns între impunătoarele ziduri cenușii ale fortăreței, sicriul defunctului rege, fost marinar, învelit într-un giulgiu purpuriu cu auriu, este tras pe un afet de tun și escortat de un detașament impunător al Marinei Regale (Royal Navy). Moartea prematură a suveranului nu a permis pregătirea unui cavou: este înhumat provizoriu într-o criptă, alături de mormântul lui George al III-lea.¹

UN COȘMAR PROTOCOLAR: DOUĂ REGINE ELISABETA ȘI DOUĂ REGINE-MAME!

De la urcarea pe tron a Victoriei în 1837, Palatul Buckingham este reședința oficială a suveranului. Prin urmare, e logic ca văduva lui George al VI-lea și cealaltă fiică, Margaret, să se mute de aici. Ele se vor instala la Clarence House, reședință construită în prima jumătate a secolului al XIX-lea, care se învecinează cu Palatul St. James.

Cele două clădiri au o grădină comună.² Or, până atunci, Clarence House fusese reședința Elisabetei și a lui Philip. Ei se vor instala acum la Palatul Buckingham. O schimbare de locuri dureroasă pentru văduva lui George al VI-lea. Mama proaspetei regine nu este încântată de perspectiva de a părăsi palatul și întârzie cât poate inevitabila plecare; între timp, situația protocolară este complexă și fără precedent. Regina Mary,

¹ Mormântul definitiv al lui George al VI-lea, cu memorialul său, nu va fi gata decât la 31 martie 1969.

² Astăzi, Clarence House este reședința londoneză a lui Charles, prinț de Wales, primul pe lista succesiunii la tron, și a celei de-a doua soții, ducesa de Cornwall.

Pe 9 februarie 1952, la Abația Westminster, trei regine întâmpină sicriul lui George al VI-lea: de la stânga la dreapta, noua regină Elisabeta a II-a, bunica ei, regina Mary, văduva lui George al V-lea din 1936, și mama ei, Elisabeta. Situația protocolară este excepțională: sunt două regine-mame și două regine Elisabeta...

bunica noii suverane, este regină-mamă de la moartea soțului său, regele George al V-lea, în 1936. După dispariția fiului său și urcarea pe tron a nepoatei, nora ei, văduva lui George al VI-lea, este și ea regină-mamă! Două regine-mame! Un frumos subiect pentru Shakespeare și o faimoasă bătaie de cap în privința întâietății! Din fericire, regina Mary se retrage imediat din viața publică. Rămâne o dilemă: cum să diferențiezi regina văduvă de regina domnitoare, când amândouă se numesc Elisabeta? La 15 zile de la trecerea în neființă a lui George al VI-lea, cea care i-a fost soție înțelege să își respecte statutul și să risipească toate confuziile. Ea adresează un mesaj public pe care *News Chronicle*, principalul oficios al presei de stânga, îl va califica drept „o declarație fără echivalent în istoria regalității”:

Acum, unica mea dorință este să mi se îngăduie să continui singură munca pe care am îndeplinit-o împreună. V-o recomand pe draga noastră fiică, oferiți-i ei loialitatea și devotamentul vostru: deși preaiubită de soțul și de copiii ei¹, ea va avea nevoie de protecția și de dragostea voastră în marea și solitara misiune pe care a fost chemată să o îndeplinească. Dumnezeu să vă binecuvânteze și, în marea Lui înțelepciune, să ne conducă pe toți în siguranță către adevăratul nostru destin, de pace și bunăvoință.²

Mama noii regine le răspunde tuturor celor care au uitat tăria de caracter a văduvei lui George al VI-lea, susținerea pe care i-a oferit-o după abdicarea iresponsabilă a fratelui lui, rezistența ei zâmbitoare sub bombe în timpul *Blitz*-ului și optimismul încurajator cu care cobora în adăposturi în mijlocul mulțimii, tuturor acestora le răspunde, așadar,

¹ La acea vreme, Elisabeta și Philip au doi copii: prințul Charles, născut în 1948, și prințesa Anne, născută în 1950.

² Citat tradus de autor, extras din scrierea lui William Shawcross, *Queen Elizabeth, the Queen Mother*, Macmillan, 2009; reeditare Pan Books, 2010.

mulțumind celor care i-au împărtășit durerea la pierderea „unui măreț și nobil rege” care a domnit vreme de 15 ani cu demnitate și curaj. De la 17 februarie 1952, ea va fi numită *Queen Elizabeth, the Queen Mother*, „un nume oribil”, după părerea ei. În scurtă vreme, printr-o familiaritate plină de afecțiune, ea va deveni pentru toți britanicii *Queen Mum*. Popularitatea ei va crește într-atât de mult, încât în ziua aniversării sale vestitele autobuze roșii cu platformă vor afișa chiar un afiș special cu acest nume. Și totuși, în primele luni ale domniei Elisabetei a II-a, mama ei va fi măcinată de gelozie, temându-se ca nu cumva să devină o persoană de care nimeni nu mai îndrăznește să se apropie, victimă a unei îndepărtări care va face și mai greu de îndurat pierderea fericirii familiale. Are 52 de ani, se simte prea tânără pentru a fi văduvă. Va rezista ea la ceea ce percepe drept o lăsare deoparte? Îi va veni în ajutor Scoția natală: în nord-estul extrem al Scoției, pe malul mării, vizitează un castel din secolul al XVII-lea, foarte dărăpănat, dar care o seduce. Îl cumpără, îl restaurează și îl botează „Castelul Mey”. Va petrece multă vreme aici și va fi ultima ei retragere.

Regina-mamă era obișnuită să aibă întâietate în fața tuturor doamnelor de la Curte; de acum înainte, fiica ei va fi cea care va avea prioritate. În timpul sărbătorilor de Paște din 1952, ele vor fi împreună la Windsor, pentru prima dată sub același acoperiș de la moartea regelui. Încă de la ora ceaiului, suverana dă dovadă de mult tact pentru ca mama ei să se simtă în continuare acasă, nu un oaspete al fiicei sale; cum, în principiu, suveranul este peste tot acasă, în timpul șederii sale pavilionul ei este cel care flutură în turnul mare al castelului.¹

¹ Windsor rămâne și astăzi cel mai mare castel din Regatul Unit și cea mai mare fortăreață locuită din lume. Proprietate a Coroanei, este reședința principală a familiei regale care se instalează aici de obicei în luna aprilie, apoi în iunie, pentru săptămâna Ascot, o elegantă întâlnire hipică și mondenă care coincide și cu ceremoniile anuale ale Ordinului Jartierei.

ELISABETA A II-A: REGINA DEBUTANTĂ CARE ÎL SEDUCE PE CHURCHILL

În acest prim trimestru al lui 1952 și păstrând, desigur, toate proporțiile, putem compara debutul pe tron al fiicei lui George al VI-lea cu cel al stră-străbunicii Victoria: întronarea prematură, tinerețea, educația neglijată care nu le aureolează cu o reputație de intelectuale, respectul valorilor simple, un soț adorat, simțul demnității regale, conștiința profesională remarcabilă, instinctul sigur, voința de a face bine și sprijinul dorit din partea unui prim-ministru mult mai în vârstă. Altfel spus, o reînnoire sprijinită pe experiență.

Iar dacă are îndoieli, Elisabeta va cere să i se explice exact situația, în conformitate cu prerogativele sale. Bătrânul luptător și-a pus la bătaie toate talentele de orator – în ciuda vocii ascuțite – în elogiul funebru adus regelui George al VI-lea în fața Camerei Comunelor, pe care asistența l-a ascultat în picioare. Un elogiu care alunecă spre ditiramb când o salută pe „noua Elisabeta” care va scrie (nu are nicio îndoială) o nouă pagină de istorie a monarhiei britanice. Și conchide: „Să ne rugăm ca ascensiunea la străvechiul nostru tron a reginei Elisabeta a II-a să fie semnalul unei luminoase mântuiri a omenirii.”

Churchill este, desigur, confirmat în funcțiile sale și era exclus să decline propunerea, în ciuda vârstei înaintate și a problemelor datorate unei sănătăți neglijate. Prim-ministrul este fermecat de tânăra regină care întruchipează reînnoirea. O relație excepțională se înnoadă între monarh și șeful guvernului în această lume incertă a începutului anilor 1950, când asupra Coreei plouă cu bombe și Republica Democrată Germană (Germania de Est, întemeiată la 7 octombrie 1949, cu capitala la Berlinul de Est) plănuiește să ridice, în cel mai propriu sens al cuvântului, o cortină de fier între cele două Germanii sub influența,

Churchill părăsește Palatul St. James unde s-a ținut Consiliul Privat care a validat urcarea pe tron a Elisabetei a II-a. Născut în 1874 sub domnia Victoriei, politicianul este vestit pentru stilul său oratoric scilpitor și pentru replicile tăioase, chiar și atunci când se înșela. O cunoaște pe Elisabeta de multă vreme și consideră că ea întruchipează reinnoirea sub semnul tradiției. Cu ea, va forma un executiv eficient cu două capete, cum s-a întâmplat în timpul războiului, căci s-a bucurat de încrederea deplină a lui George al VI-lea.

se pare, a lui Stalin. După o lungă perioadă de doliu, regina și șeful guvernului se pun de acord asupra datei încoronării: ceremonia este fixată pentru 2 iunie 1953. De ce această dată anume? Pentru că patru zile mai târziu, pe 6 iunie, va avea loc celebrul derby de la Epsom, iar regina, pasionată de cai, nu ar putea nici să lipsească, nici să tulbure în vreun fel acest prestigios rendez-vous hipic. Observatorii ar putea conchide că audiența de marți de la Palatul Buckingham putea permite și un schimb de puncte de vedere ecvestre între doi experți...

Elisabeta are bunul-simț de a confirma în anturajul său un alt personaj, privat dar esențial, care s-a aflat în intimitatea tatălui ei; este vorba despre elegantul Tommy Lascelles, intrat în serviciul Coroanei în 1920. A trecut prin trei domnii, de la tradiția lipsită de geniu a lui George al V-lea, la lașitatea scandaloasă a lui Eduard al VIII-lea și, în sfârșit, la eroismul patriot al lui George al VI-lea, al cărui secretar a fost. Tommy Lascelles devine secretarul particular al noii regine. Regina este o debutantă conștiincioasă și își pregătește cu grijă audiența de marți după-amiaza, luând cunoștință de conținutul faimoaselor *boxes*. Spre deosebire de secretul acestor întruniri la care ea se mulțumește să consilieze, Elisabeta veghează ca protocolul să fie respectat la primele sale primiri ale înaltelor personalități. Regina este timidă, dar tinerețea nu o împiedică să fie foarte agreabilă. În același timp, este și soție, mamă și soră, șef de familie devenit șef de stat. Tot atâtea statute care nu coexistă cu ușurință. Cazul prințesei Margaret este cu precădere delicat. Mezina, în vârstă de 22 ani, a fost însoțită de timpuriu de reputația de *enfant terrible*. Fiica preferată a lui George al VI-lea nu are niciun rol oficial și nu se poate rupe de tristețea paradisului pierdut al copilăriei. Mai scundă decât sora ei, dar drăguță, Margaret era punctul de atracție al tuturor seratelor castelelor regale. Moartea tatălui ei nu a însemnat, ca pentru Elisabeta, numai pierderea unui model de neînlocuit, ci și dispariția unui complice. Neavând obligația de a-și asuma

povara Coroanei, Margaret se simte abandonată și inutilă. A fost nevoie să i se administreze sedative zile de-a rândul. Lipsa ei de poftă de viață este evidentă. Margaret nu izbutește să își asume intrarea în maturitate. Or, aceasta are o explicație: o copilărie excesiv de protejată. La drept vorbind, cele două surori nu au fost pregătite pentru nimic. Elisabeta, serioasă și dotată cu un mare simț al datoriei, se va adapta, acoperindu-și încetul cu încetul lacunele; dar pentru Margaret va fi mult mai complicat. Pentru a înțelege ce traumatism a fost pentru cele două surori moartea lui George al VI-lea, va trebui să ne întoarcem asupra copilăriei lor.

CUPRINS

INTRODUCERE

O regină fără egal	7
--------------------------	---

CAPITOLUL 1

REGELE A MURIT, TRĂIASCĂ REGINA!	17
--	----

La 6 000 de kilometri de Londra, Lilibet devine regina Elisabeta a II-a ...	23
---	----

În fața Consiliului privat, fiica lui George al VI-lea este

recunoscută ca succesoare a tatălui său	27
---	----

Un coșmar protocolar: două regine Elisabeta și două regine-mame!	30
---	----

Elisabeta a II-a: regina debutantă care îl seduce pe Churchill	34
--	----

CAPITOLUL 2

DE LA PRINȚESĂ LA MOȘTENITOARE (1926-1945)	39
--	----

„Micile prințese”, preaiubite și foarte ocrotite	42
--	----

La 7 ani, Lilibet își descoperă pasiunea pentru câinii din rasa corgi	46
--	----

Spre sfârșitul lui 1935, bunicul George al V-lea ia în calcul

posibilitatea urcării pe tron a lui Lilibet	51
---	----

Noul rege, unchiul Eduard al VIII-lea, este nedemn de Coroană	55
--	----

17 ianuarie 1937: o viață nouă la Palatul Buckingham.	60
--	----

Lilibet povestește, în scris, încoronarea tatălui său	62
---	----

Parisul dăruiește prințeselor două păpuși:

France și Marianne	65
--------------------------	----

La 13 ani, Lilibet îl întâlnește pe cel care va fi

bărbatul vieții sale	67
----------------------------	----

Lilibet este tristă și furioasă: războiul ucide marinari	69
--	----

12 octombrie 1940: primul discurs al lui Lilibet la radio.	73
---	----

Cine este frumosul Philip de care e îndrăgostită Lilibet?	78
---	----

CAPITOLUL 3

LILIBET ÎȘI IMPUNE CĂSĂTORIA CU ALESUL INIMII (1945-1947) . . .	87
Din nou în viața dificilă, dar curajoasă a lui Philip	91
1947: prima vizită în străinătate a prințesei moștenitoare.	94
Identitatea lui Philip se simplifică: Lilibet se poate căsători cu el.	97
Pe lista de invitați se fac ștersături sumbre.	101
Restricțiile obligă: Lilibet împrumută cupoane de material	103
Căsătoria viitoarei regine Elisabeta a II-a, o ceremonie istorică.	106
Tulburătoarea scrisoare a regelui către fiica lui, succesoarea la tron . . .	108

CAPITOLUL 4

O ADEVĂRATĂ VIAȚĂ DE CUPLU	111
Ducele și ducesa de Edinburgh își organizează viața	114
Viitoarea regină alege Parisul pentru prima vizită oficială	116
Bucurie și îngrijorare: de la nașterea lui Charles, la operația regelui . .	118
În Malta, Lilibet și Philip trăiesc a doua lună de miere	123
Vacanța romană și o audiență greșit înțeleasă la Vatican.	129
Odată cu moartea tatălui său, Lilibet este pusă în fața datoriei de regină.	132

CAPITOLUL 5

O REGINĂ UNSĂ ȘI MEDIATICĂ (1953)	135
Philip se consideră umilit și explodează: vrea să existe!	138
Ungerea și încoronarea Elisabetei a II-a vor fi televizate?	140
Regina poartă coroana la micul dejun: face repetiții pentru încoronare	144
Regina zâmbește în vechea și incomoda caleașcă aurită	145
Elisabeta a II-a: „Ungerea înseamnă începutul vieții mele”	151
Philip este primul care își declară supunerea în fața reginei	153
Elisabeta a II-a, prima regină mondială a imaginii	156

CAPITOLUL 6

REGINA, FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU „AFACEREA MARGARET” (1953-1955) . . . 159

Scandal: prințesa Margaret, îndrăgostită de un bărbat divorțat	163
Peter Townsend, îndepărtat de Margaret din rațiuni de stat	168
La 25 de ani, liberă, Margaret va sfida opinia publică și pe regină? . . .	171
Plecarea lui Churchill: pentru regină, se întoarce o pagină a istoriei . . .	174
Margaret împlinește 25 de ani, e liberă. Se va mărita cu Peter Townsend?	178

CAPITOLUL 7

CRIZE ȘI BÂRFE (1956-1960) 183

1956: eșecul răsunător al Suezului slăbește poziția reginei, foarte criticată	186
Necazuri în paradis? Philip lipsește de patru luni	190
Paris, aprilie 1957: un cuplu reconciliat și triumful reginei	195
Viață grea pentru Philip și copiii reginei	200
O revoluție dinastică și o declarație de dragoste	201
Margaret se hotărăște: se va mărita cu Tony Armstrong-Jones	203

CAPITOLUL 8

REGINA, ÎNTRE COMMONWEALTH, EUROPA ȘI RĂZBOIUL RECE (1960-1965) 209

Elisabeta a II-a, omagiată în fostul Imperiu Britanic	213
Regina, aclamată în Ghana, în Africa marxistă!	215
Sex, spionaj și trădări în guvern	220
Ochiul Moscovei veghează și la Londra!	222
Al patrulea copil pentru Elisabeta, al doilea pentru Margaret	226
Regina îi acordă funeralii naționale lui Winston Churchill	227

CAPITOLUL 9

REVOLUȚIA MORAVURILOR ȘI EDUCAȚIA PRINȚULUI (1965-1969) . . . 231

Elisabeta a II-a și Philip în Germania: o bătaie de cap pentru diplomație	235
O decorație pentru Beatles, un cântec pentru regină	238
Viitorul prințului Charles: o dilemă pentru părinții săi.	241
După 30 de ani de la abdicare: regina îl revede pe unchiul Edward. . .	244
Elisabeta a II-a promite că o va ajuta pe Wallis dacă rămâne văduvă. . .	247
1 iulie 1969: Charles este investit cu titlul de prinț de Wales	248

CAPITOLUL 10

COMUNICAREA REGALĂ: CAPCANE ȘI SUCCESE 253

Însurat cu o regină bogată, Philip n-are bani!	259
Între vizita de stat și vizita de familie, Elisabeta a II-a revine la Paris. . .	260
Regina își respectă cuvântul: ducele de Windsor este înhumat la Windsor	263
Căsătorită, prințesa Anne își demonstrează curajul și umorul.	266
Un coșmar pentru regină: sora ei Margaret divorțează!	271
Vara lui 1997: Elisabeta a II-a sărbătorește 25 de ani de domnie	276

CAPITOLUL 11

DE LA ASASINAREA UNEI LEGENDE,

LA NAȘTEREA UNUI IDOL (1979-1981) 281

IRA îl omoară pe lordul Mountbatten; regina se depărtează și plânge . . .	286
Un față-n față inedit: „Doamna de Fier” versus „Regina de Oțel” . . .	288
Prințul Charles se însoară în sfârșit! Dar cu cine?	293
O oarecare Lady Diana Spencer, „mincinoasă compulsivă”	295
Incredibila frenezie mediatică din jurul Diane	300
O surpriză fără precedent la balconul Palatului Buckingham.	303

CAPITOLUL 12

DE LA RĂZBOIUL DIN ÎNSULELE FALKLAND, LA *ANNUS HORRIBILIS*. . . 307

Regina își vede fiul, pe Andrew, plecând la un război îndepărtat.	312
Regina răsuflă ușurată la vederea... urechilor nepotului William! . . .	315
Scandal: un necunoscut în patul Elisabetei a II-a!	317
Andrew și scandaloasa lui iubită, la Balmoral.	318
Charles și Diana: doi fii, două vieți separate	321
Fergie și Diana: regina, deranjată de concurența lor mediatică	325
Elisabeta a II-a își dorește un 1992 liniștit	329
Vara 1992: războiul nurorilor tulbură cuplul regal.	331
Incendiu la Castelul Windsor: fatalitatea o copleșește pe regină	335
Când se va termina acest coșmar? Regina, îngrijorată de „Camillagate” . .	338

CAPITOLUL 13

REGINA, ÎNTRE TRAGEDIE, SCĂDEREA POPULARITĂȚII ȘI RECUCERIRE 343

Regina și Philip, dărâmați: Charles, viitorul rege, se face de răs.	347
6 mai 1994: cu tunelul, Anglia nu mai este o „insulă”	348
29 iunie 1994: prințul Charles contraatacă la televiziune	350
Regina și Philip, stupefiați: Charles își denigrează părinții!	351
Răzbunarea și punerea în scenă, specialitățile Dianei	354
1996: resemnată, regina acționează pentru divorțurile celor doi: Charles și Andrew	357
Viețile lui William și Harry se schimbă	360
Moartea Dianei: de la dramă la cutremur mondial	363
Regina, invizibilă, este acuzată de indiferență și lipsă de compasiune.	366
Nemaivăzut: Elisabeta a II-a în fața animozității populare	367
La Westminster, fratele Dianei o atacă pe regină. Este aplaudat!	369
Regina își celebrează nunta de aur și reînsuflă monarhia	370
Elisabeta a II-a varsă o lacrimă: despărțirea de <i>Britannia</i>	373
Regina, atentă la noua viață a lui William și Harry	375
Edward și Sophie: ultima căsătorie a secolului la Windsor	377

Elisabeta a II-a sărbătorește anul 2000, iar regina-mamă împlinește 100 de ani!	380
Destinul neîmplinit al lui Margaret, „prințesa rebelă”	382
<i>Queen Mum</i> părăsește scena: era legenda unui secol	385

CAPITOLUL 14

<i>GOD SAVE THE QUEEN!</i>	389
Jubileul din 2002: ploaie de omagii pentru regina triumfătoare.....	392
Harry, prințul petrecăreț, pune în pericol recucerirea regală	394
După 34 de ani de iubire ascunsă, Charles și Camilla se căsătoresc ..	399
Armonia familială, niciodată desăvârșită pentru regină	401
Kate a așteptat 10 ani cererea în căsătorie a lui William	404
Căsătoria din 29 aprilie 2011 amplifică recucerirea regală	408
Regina acceptă un <i>night-club</i> în Palatul Buckingham!.....	413
Surpriză: în 2012, Helen Mirren, „The Queen”, o salută pe adevărata regină!	414
3 iunie 2012: Jubileul de Diamant și mii de ambarcațiuni pe Tamisa... ..	417
Iulie 2012: incredibil! Regina... partenera lui James Bond!	420
22 iulie 2013: cu George, regina devine străbunică	422
Septembrie 2014: Elisabeta a II-a, în fața independenței Scoției	424
11 iunie 2016: regina își sărbătorește cei 90 de ani. Urmează votul pentru Brexit	427
Regina contrapune memoria europeană divorțului Brexitului.....	432
Pe 4 mai 2017, Philip își anunță retragerea din viața publică	434
Harry, copilul teribil, se logodește cu o actriță americană.	436
Serialul <i>The Crown</i> : un mod de a o cunoaște cu adevărat pe regină? ..	439
14 ianuarie 2018: Elisabeta a II-a acceptă să își comenteze încoronarea.....	440
23 aprilie 2018: naștere expres pentru ducesa de Cambridge	441
19 mai 2018: Harry se căsătorește cu Meghan – o paranteză încântătoare	442
Predica reverendului Curry surprinde prin vehemență	445
GENEALOGIE	448